

**Загальні
результати
національного
виробництва**

Національна економіка – економічно і організаційно єдина система взаємопов'язаних галузей і сфер діяльності людей. Щоб національна економіка мала можливість створювати матеріальні блага, надавати послуги, необхідні наявні в країні ресурси : виробничі, трудові, природні, фінансові, інформаційні, науково-технічні, тощо. Величину економічного потенціалу характеризують фактичний обсяг і структура виробництва матеріальних благ.

Потенціал – це здатність економіки виробляти речі та послуги, задовольняти потреби власних громадян, іноземців, які купують вітчизняні товари, та конкурувати з економіками інших країн на зовнішніх ринках.

Проблеми України

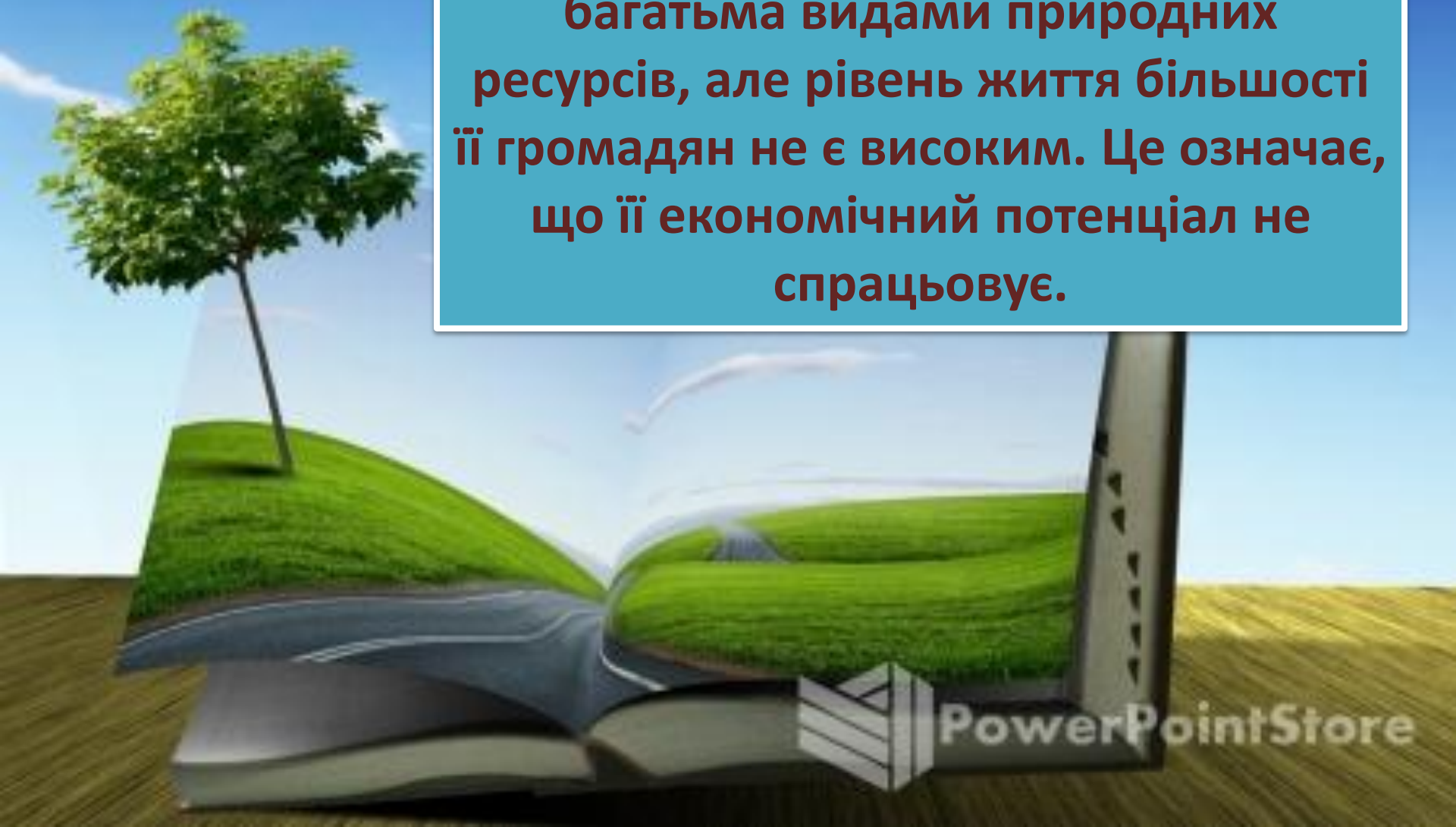
в Україні є підприємства з необхідним устаткуванням, верстатами, інструментами значна частина яких не використовується через те, що підприємства не працюють на повну потужність.

Відчувається гостра нестача сучасного високопродуктивного обладнання, тобто те що маємо є морально застарілим і не в змозі виробляти сучасну конкурентноспроможну продукцію.

Україна має сприятливе географічне положення, кваліфіковані трудові ресурси, її господарство забезпечене багатьма видами природних ресурсів, але рівень життя більшості її громадян не є високим. Це означає, що її економічний потенціал не спрацьовує.

PowerPointStore

Основними елементами національного багатства будь-якої країни є **ЛЮДСЬКИЙ**, природній та фізичний капітал.

В Україні є
тенденція
зростання
еміграції або
міграції людського
капіталу

Для нормального функціонування економіки потрібно:

- наявність економічного потенціалу – національного багатства країни;
- відповідність (баланс) сукупних доходів та сукупних витрат

Сектори національної економіки

Домогосподарський сектор	Пропонування власних ресурсів на ринках <ul style="list-style-type: none">• купівля споживчих благ• збереження решти доходу
Підприємницький сектор	<ul style="list-style-type: none">• купівля засоби виробництва• пропозиція благ• інвестування
Державний сектор	<ul style="list-style-type: none">• закупівля благ• стягнення податків• пропозиція грошей
Іноземний сектор	<ul style="list-style-type: none">• обмін товарами, послугами, капіталом і валютами

Дохід > витрати = успішна діяльність

Приклад:

Продукт, який виробляє країна –
цукор.

Ресурс, який використовується –
праця

Домогосподарства
(ресурс праці)

Зворотній рух
виробленого
цукру

Внутрішнє коло
кругообігу

Підприємці

Підприємці

Що таке господарство?

Господарство – сукупність усіх видів людської діяльності, які дають змогу задовольняти матеріальні та нематеріальні потреби суспільства, а також забезпечують його розвиток.

Домогосподарства

**Споживчі
витрати
(дохід на
придбання
цукру)**

Зовнішнє коло

**Рух заробітної
плати від
підприємців**

4 Рівні господарства:

Особисте селянське (підсобне) господарство — форма організації аграрного виробництва, здійснюваного працею членів сім'ї на основі їх приватної власності.

Міське господарство, комплекс служб, підприємств, інженерних споруд і мереж, покликаних задовольняти повсякденні комунальні, побутові і соціально-культурні потреби жителів міст і селищ міського типа.

Домашнє господарство — приватне господарство окремої родини.

Національна економіка (національне господарство) — сукупність взаємопов'язаних видів людської діяльності в межах певної країни, яка сформувалася у зв'язку з особливостями її географічного положення протягом певного періоду історичного розвитку.

Національні господарства країн світу, що об'єднані економічними та політичними відносинами, формують світове (глобальне) господарство.

Що таке виробництво?

– процес створення матеріальних і духовних благ, необхідних для існування і розвитку країни.

Мал. 4. Стадії господарства

Що таке виробництво?

Вирішальним чинником виробництва є праця людини

Виробництво неможливе без предметів та засобів праці.

- Предметами виробництва є сировини та матеріали, з яких виробляють продукцію.
- На селі особливим предметом виробництва є земля

Засоби праці – це машини та обладнання.

- Сукупність зайнятих працівників, а також предметів та засобів праці називають продуктивними силами.

Послуги та їх характерні ознаки.

З піднесенням рівня життя суспільства усе більшого значення набувають послуги та зростає попит споживачів на них

Послуга – це дія індивіда на користь іншого, результат якої споживається в процесі її надання.

? Пригадайте, які вам відомі види послуг, що їх одержує ваша родина. Проілюструйте на їх прикладі характерні ознаки послуг.

Обмін та споживання

Спеціалізація (від лат. *specialis* – особливий) – це переважний розвиток тих виробництв, для яких на даній території умови є найкращими, а більша частина продукції призначена для обміну.

територіальний поділ праці (ТПП) – процес спеціалізації країн на виробництві певних видів продукції або наданні певних послуг

Індекс людського розвитку (ІЛР) – показник якості життя

Собівартість – сукупність витрат на виробництво та реалізацію одиниці продукції

Валовий внутрішній продукт (ВВП)

ВГ – вартість товарів, що належать громадянам країни;
ВІ – вартість товарів, що належать іноземним громадянам

Валовий національний продукт (ВНП)

$$\text{ВНП} = \text{ВВП} + \text{ДЗ} - \text{ДІ}$$

ДЗ – доходи, що одержані національними виробниками за кордоном;
ДІ – доходи іноземців у межах країни

Індекс людського розвитку (ІЛР)

Показники

- Очікувана тривалість життя при народженні
- Рівень грамотності дорослого населення
- Рівень життя, як реальний дохід на душу населення
- Індекс соціально-економічної нерівності
- Індекс гендерної нерівності
- Індекс бідності

Індекс людського розвитку (ІЛР) – показник якості життя

Україна належить до країн із середнім показником ІЛР, посідаючи 81ше місце в світі з індексом 0,747.

Нашій країні притаманна достатньо низька очікувана тривалість життя при народженні – 71 рік, низькі реальні доходи населення.

Водночас грамотність дорослого населення становить 100 %, середня тривалість навчання – 12 років.

Найнижчі показники ІЛР притаманні 29 країнам світу, які розташовані переважно в Африці (Нігер, ЦентральноАфриканська Республіка, Еритрея, Чад, Бурунді, БуркінаФасо, Гвінея, СьєрраЛеоне, Мозамбік, Малі та інші), а також в Азії (Афганістан, Ємен) та Латинській Америці (Гаїті).

Правила нормального функціонування економіки

1. Будь-яка дія, що спричиняє зміни у доходах, передбачає відповідні зміни у витратах.
2. Будь-яка дія, що означає зміну витрат, вимагає змін у доходах.

Валовий внутрішній продукт — це сукупна ринкова вартість кінцевої продукції та послуг, що вироблені резидентами країни за рік.

Кінцева продукція — це та частка валового випуску, яка виходить із сфери виробництва і спрямовується на невиробниче споживання, інвестування (нагромадження) та експорт.

Реальний ВВП (ВВП_р) — загальний обсяг **виробництва**, який вимірюється в постійних (незмінних, базових) цінах, (приймається за базу), тобто на величину цього показника впливає лише зміна обсягів виробництва.

Номінальний ВВП (ВВП_н) — це загальний обсяг виробництва, який вимірюється в поточних цінах, тобто в цінах, що існують на момент виробництва. Номінальний ВВП = $\sum p_i q_i$, де q_i — обсяг виробництва i -го товару в поточному році, p_i — ціна i -го товару в поточному році.

Проміжне споживання включає:

- 1) витрати сировини, матеріалів, палива, енергії, насіння, кормів, продуктів харчування, медикаментів, спецодягу та ін.;
- 2) оплату робіт і послуг, що надаються іншими одиницями окремим одиницям або особам (ремонт, послуги транспорту, зв'язку, обчислювальних центрів, комунальні послуги, послуги реклами, юристів, страхування тощо);
- 3) витрати на відрядження у частині оплати проїзду і готелів та ін.

**Підприємницький дохід
(доходи від використання
підприємницьких здібностей)**

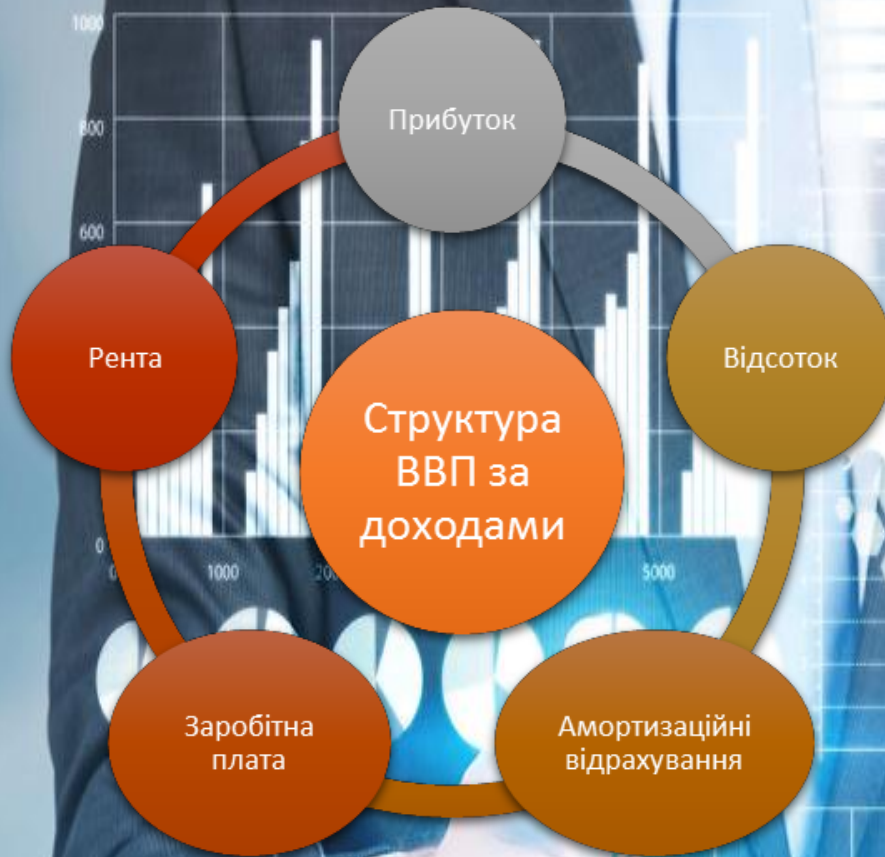
**Зарплата найманих
працівників
(дохід від праці)**

**Рента
(доходи власника від
використання землі та іншого
майна)**

Амортизаційні відрахування

**Непрямі податки
(ПДВ, акциз, мито)**

Прибуток фірм та корпорацій

Особисті споживчі видатки (C) охоплюють видатки господарств на предмети споживання тривалого користування, на товари поточного споживання, споживчі видатки на послуги.

Чистий експорт (X_n) — це величина, на яку зарубіжні видатки на вітчизняні товари і послуги перевищують вітчизняні видатки на іноземні товари і послуги.

Державні закупівлі товарів і послуг (C) охоплюють видатки загальнодержавних, обласних і місцевих органів влади на кінцеву продукцію підприємств і на всі прямі закупки ресурсів, особливо робочої сили. Сюди не входять трансфертні платежі, оскільки вони є простою передачею державних доходів сім'ям та інвалідам.

Сукупний попит – це
реальний обсяг
національного виробництва,
який споживачі готові
придбати при даній
динаміці рівня цін

Закон сукупного попиту

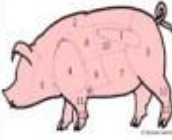

Полягає у тому, що за інших рівних умов реальний обсяг виробництва змінюється у зворотній залежності від рівня цін.

Сукупна пропозиція – це обсяг національного виробництва, який може бути запропонований при окремій динаміці рівня цін

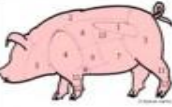

Закон сукупної пропозиції

Полягає у тому, що за інших рівних умов реальний обсяг виробництва зрештою змінюється у прямій залежності від рівня цін.

Середні ціни по Україні на основні продукти харчування (2008-20015)*

Рік											
	Рис	Хліб пшеничний	Хліб житній	Яловичина	Свинина	Курка	Сало	Гречка	Масло вершкове	Олія соняш.	Картопля
2008	3,92	2,59	2,53	24,97	25,88	14,20	11,63	5,16	21,70	10,19	2,30
2012	5,60	4,20	4,62	58,22	48,20	22,06	20,80	8,26	56,54	14,68	2,36
2013	7,47	4,77	4,88	54,25	45,72	21,68	23,30	6,41	57,56	15,06	5,54
2014	10,30	5,49	5,50	59,19	54,64	28,08	23,88	8,18	69,58	14,99	6,69
липень 2015	19,34	10,09	9,59	79,97	71,37	36,25	35,02	19,31	82,02	29,63	6,20
Відсоток зрощчання	+493,4	+389,6	+379	+320,3	+275,8	+255,3	+301	+374,2	+377,9	+290,8	+269,6

Скільки продуктів харчування можна придбати на середню заробітну плату (2008/2015)

Рік											
	Рис	Хліб пшеничний	Хліб житній	Яловичина	Свинина	Курка	Сало	Гречка	Масло вершкове	Олія соняш.	Картопля
2008	492	745	762	77	74	136	166	374	89	189	839
липень 2015	208	400	421	50	56	111	115	209	49	136	652
У скільки разів зменшилася купівельна спроможність населення	2,4	1,9	1,8	1,5	1,3	1,2	1,4	1,8	1,8	1,4	1,3